

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 26. februara 2024. godine
Ref. br.: RK 2364/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI113/22

Podnosilac

Behxhet Isufi

Ocena ustavnosti

Rešenja Vrhovnog suda, Rev. br.598/2020, od 3. marta 2022. godine u vezi sa
Presudom Apelacionog suda [CA. br.3616/2016], od 21. jula 2020. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Behxhet Isufi iz Gnjilana, kojeg zastupa Bardh Maksuti advokat iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Rešenje Vrhovnog suda [Rev. br.598/2020] od 3. marta 2022. godine u vezi sa Presudom Apelacionog suda [CA. br.3616/2016] od 21. jula 2020. godine.
3. Zastupnik podnosioca zahteva je osporeno rešenje Vrhovnog suda primio dana 28. marta 2022. godine, a presudu Apelacionog suda [CA. br.3616/2016] od 21. jula 2020. godine, je primio dana 12. avgusta 2020. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojim je, po navodima podnosioca zahteva, došlo do povrede njegovih prava koja su zagantovana članovima 21 [Opšta načela], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46 [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 1 protokola 1 i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske Konvencije o Ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) kao i članom 17 Univerzalne deklaracije o Ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, na članu 22. [Procesuiranje podnesaka] i članu 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 [Podnošenje podnesaka i odgovora] i 48 [Vrste odluka] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).
6. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedene Uredbe, kojom je ukinut Pravilnik o radu Ustavnog suda br. 01/2018. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78 (Prelazne odredbe) Pravilnika o radu br. 01/2023, izuzetno će se i dalje primenjivati pojedine odredbe Pravilnika o radu br. 01/2018 u slučajevima registrovanim u Sudu pred ukidanje, samo ako i u meri u kojoj su povoljniji za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 26. jula 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo svoj zahtev u poštu, a taj zahtev je stigao i bio registrovan u Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud), dana 28. jula 2022. godine.
8. Dana 2. avgusta 2022. godine, Predsednica Suda je odlukom br. GJR.KI113/22 imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzie Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi, članovi.
9. Dana 3. avgusta 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i jednu kopiju zahteva je poslao i Vrhovnom Sudu.
10. Dana 3. avgusta 2022. godine, Sud je zatražio od Osnovnog suda u Đakovici – Opšte Odeljenje (u daljem tekstu: Osnovni sud), da podnese povratnicu, koja bi potvrdila kada je podnosilac zahteva primio Presudu Vrhovnog suda Rev. br.598/2020 od 3. marta 2022. godine.

11. Dana 27. septembra 2022. godine, Osnovni sud je podneo pred Sudom zatraženu povratnicu.
12. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo kojom prilikom je i počeo njegov mandat na Sudu.
13. Dana 17. januara 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

14. Na osnovu spisa predmeta, podnosilac zahteva je, u Presudi Opštinskog suda u Đakovici [P. br.396/2001] od 4. februara 2009. godine, kažnjen uslovnom kaznom u trajanju od 9 (devet) meseci, kaznu koju neće izdržati ako u roku od 2 (dve) godine ne počinji neko novo krivično delo, zbog toga što je kao suizvršilac počinio krivično delo teška krađa iz člana 253 stav 1, tačka 1 u vezi sa članom 23 Krivičnog zakonika Kosova [KZK].
15. Dana 17. juna 2010. godine, Okružni sud u Peći je, u Presudi [AP br.60/09] potvrdio kaznu podnosiocu zahteva koja je izrečena od strane Opštinskog suda u Đakovici.
16. Dana 31. marta 2010. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Đakovici protiv Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva pravde i Opštine Đakovica, zbog zaplene vozila marke Ford Siera od strane Policijske stanice u Đakovici, zbog kriminalne radnje. Podnosilac zahteva je tužbom tražio od suda da mu tuženi na ime neosnovane dobiti i naknade za vozilo isplate iznos od 4.500 evra, odnosno po veštačenju relevantnog veštaka, sa obračunom zakonske kamate na sredstva deponovana u banci, sa rokom dospeća od preko godinu dana bez određenog odredišta u mestu ispunjenja i od 05. septembra 2001. godine do konačne isplate.
17. Dana 22. jula 2016. godine, Osnovni sud u Đakovici (u daljem tekstu: Osnovni sud) je presudom [C. br.163/10] odlučio da: (i) delimično usvoji tužbeni zahtev podnosioca zahteva, tako da je obavezao tužene, Vladu Republike Kosovo – Ministarstvo unutrašnjih poslova u Prištini, Vladu Republike Kosovo – Ministarstvo pravde u Prištini, da na ime naknade materijalnog gubitka na solidaran način plati ukupan iznos od 1.100 €, (hiljadu i sto evra) sa odgovarajućom zakonskom kamatom koju plaćaju komercijalne banke na Kosovu za sredstva deponovana duže od godinu dana bez određene destinacije, koja počinje da teče od 31.03.2010. godine (dan podnošenja tužbe) pa nadalje do konačne isplate, kao i troškove postupka prema uspešnosti postupka u iznosu od 692,78 € (šest stotina devedeset dva evra i sedamdeset osam centi), i sve to u roku od 15 dana, od dana prijema presude, pod pretnjom nasilnog izvršenja, dok za ostatak tužbenog zahteva, koji se odnosi na obeštećenje štete iznad odobrenog iznosa od 1.900,00 € (hiljadu i devet stotina evra) sa gore navedenom, isti se odbija u celini kao neosnovan; (ii) odbije tužbeni zahtev podnosioca zahteva protiv trećetuženog, Opštine Đakovica-Đakovica, kao neosnovan.
18. Dana 23. avgusta 2016. godine, protiv presude Osnovnog suda, zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava i zbog odluke o troškovima, podnosilac zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu, sa predlogom da se pravnosnažna presuda Osnovnog suda preinači, tako da se njegov tužbeni zahtev u celini usvoji, ili da se ista presuda poništi i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno obeštećenje razmatranje i ponovno odlučivanje.
19. Dana 21. jula 2020. godine, Apelacioni sud je presudom [CA. br. 3616/2016] odlučio: (i) da preinači presudu Osnovnog suda u Đakovici [C. br. 163/10] od 22. jula 2016. godine; (ii) da odbije tužbeni zahtev podnosioca zahteva, protiv tuženih Vlade Republike Kosovo,

Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva pravde sa sedištem u Prištini, u kojem je tražio: da se obavežu tužene da u ime obeštećenje tužiocu Behxhetu Isufiju da isplate iznos od 1.100 evra, sa zakonskom kamatom za sredstva deponovana u periodu dužem od godinu dana u komercijalnim bankama na Kosovu, bez određene destinacije, koja teče od 31.03.2010. godine, pa sve do konačne isplate, kao i troškove postupka u iznosu od 692,78 evra, kao neosnovan; (ii) da odbije žalbu podnosioca predstavke, dok je potvrđena presuda Osnovnog suda u Đakovici, [C. br. 163/10], od 22.07.2016. godine, u delu koji se tiče odbijanja tužbenog zahteva tužioca protiv tuženih; (iii) stav 2. izreke presude prvostepenog suda, u delu koji se odnosi na odluku o odbijanju tužbe tužioca, protiv trećetuženog, opštine Đakovica, ostao je neizmenjen.

20. Apelacioni sud je u svojoj presudi između ostalog obrazložio „Članom 371 Zakona o Obligationim Odnosima (*"Službeni list bivše SFRJ, br.29178, kao i izmene i dopune istog od 23. marta 1989. godine, kao primenljivog zakona u vreme kad je šteta prouzrokovana*) utvrđen je opšti rok zastarelost: " Potraživanja zastarevaju za pet godina, ako zakonom nije određen neki drugi rok zastarelost. Sa druge strane, u članu 376 istog tog zakona se propisuje da: *"Potraživanje naknade prouzrokovane štete zastareva za tri godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo. U svakom slučaju, ovo potraživanje zastareva za pet godina od kad je šteta nastala. Veće nalazi da je od 05.09.2001. godine, kada je tužiočev automobil oduzeo policijski službenik, do 31.03.2010. godine, kada je tužilac podneo tužbu prvostepenom sudu, proteklo više od 5 godina, dok ni tužilac niti tuženi nisu preduzeli bilo kakve pravne radnje, koje bi u smislu zakonskih odredbi čl. 387. i 388. ZOO, imale pravno dejstvo za prekid zastarelosti". Veće ocenjuje da je u konkretnom slučaju tužbeni zahtev tužioca prema tuženim zastareo. Tuženi su u zakonskom roku izneli ovaj materijalno-pravni zastoj, koji ima za posledicu da tužbeni zahtev tužioca prema tuženim ne uživa pravnu zaštitu, ne može se ostvariti u sudskom postupku i kao takav je neosnovan, te je prigovor tužioca bez osnova, dok je pritužba tuženih osnovana i kao takva je usvojena u celini"*“.
21. Dana 13. septembra 2020. godine, protiv presude Apelacionog suda podnosilac zahteva je podneo reviziju Vrhovnom sudu, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se presuda Apelacionog suda poništi u celosti, ili da se ista vrati na ponovno suđenje i na ponovno odlučivanje.
22. Dana 3. marta 2022. godine, Vrhovni sud je Rešenjem [Rev. br. 598/2020] odbio reviziju podnosioca kao nedozvoljenu, sa obrazloženjem da je na osnovu člana 211.2 Zakona o parničnom postupku vrednost predmeta spora u predmetnom delu presude mora da bude iznad iznosa od 3000 €, da bi revizija bila dozvoljena.
23. Vrhovni sud je u svom Rešenju obrazložio da: „*Iz spisa predmeta proizilazi da vrednost predmeta spora ne prelazi 3.000 evra. U ovakvom stanju stvari, Vrhovni sud Kosova je nakon ispitivanja dozvoljenosti podnošenja ove revizije našao da ona nije dozvoljena. U sporovima o novčanim potraživanjima iz radnog odnosa revizija je dozvoljena pod istim uslovima kao i u imovinsko - pravnim sporovima koji se odnose na novčana potraživanja. Prema odredbi člana 211.2 ZPP, revizija nije dozvoljena u imovinsko-pravnim sporovima, u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari ili izvršenje bilo koje radnje, ako vrednost predmeta spora ne prelazi iznos od 3.000 €*“.

Navodi podnosioca zahteva

24. Podnosilac zahteva osporava Rešenje Vrhovnog suda [Rev. br.598/2020] od 3. marta 2022. godine, uz tvrdnju da je isto doneto uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda

koje su zagarantovane članovima 31 [pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46 [Zaštita imovine] Ustava i članom 1 protokola br.1 i 6 EKLJP-a i članom 17 UDLJP-a.

25. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 31. Ustava u odnosu na član 6. EKLJP, budući da je, kako on to ističe, Vrhovni sud odbacio reviziju kao nedozvoljenu zbog vrednosti spora, ali ističe da „*i pored svega, smatramo da je u konkretnom slučaju revizija dozvoljena jer se radi o imovinsko pravnom sporu. Revizija je dozvoljena i u imovinsko pravnim sporovima, kada je vrednost predmeta najmanje 3.000,00 €. Dakle, revizija nije dozvoljena u imovinsko pravnim sporovima, ako je vrednost predmeta spora manja od 3.000,00 €. Za izjavljivanje revizije odlučujuća je vrednost predmeta spora u vreme donošenja presude drugostepenog suda. U stvari, vrednost spora se utvrđuje tužbom tužioca prvostepenom sudu. U principu, ova vrednost spora treba da ostane u postupku pred drugostepenim sudom. Izuzetno, može se promeniti vrednost predmeta spora ako je stranka uložila prigovor samo na deo tužbenog zahteva i u ovom slučaju se vrednost predmeta spora može umanjiti u postupku po tužbi i samim tim i prema reviziji*“.
26. Podnosilac zahteva nakon toga naglašava da su sudovi dužni da obrazlažu svoje odluke i da pravo na pravično suđenje mora biti zagarantovano u svim postupcima pred sudovima, gde, kako naglašava „*u obrazloženjima odluka treba istaći odnos meritornih nalaza i razmišljanja u slučaju ispitivanja dokaza s jedne strane i pravnih zaključaka sudova, s druge strane, a koja komponenta nedostaje u pobijanim presudama iz razloga koji su izneti za svaku presudu – Odluku i presudu sudova – Njihovim odlukama povređeno je ustavno načelo zabrane arbitrarnosti u odlučivanju, budući da navedeni razlozi ne sadrže uverljive činjenice i suprotni su zakonskim odredbama na kojima se odluke oslanjaju, jer logički odnosi između njih nisu navedeni. Stoga smatramo da je u slučaju podnosioca žalbe, zahteva za ocenu zakonitosti odluka sudova iz navedenih razloga, došlo do povrede prava na pravično suđenje, koje u svom obrazloženju sadrže proizvoljnost ili nerazumnosti, iz kojih razloga smatramo da ih treba proglasiti nevažećim*“. S tim u vezi, podnosilac zahteva se pozvao i na nekoliko odluka Suda.
27. Podnosilac zahteva takođe tvrdi i povredu člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1. EKLJP, gde kako on navodi „*tužene pod jedan i dva, kao organi koji su pozvani na izgradnju pravne države, kao organi koji su pozvani da sprovode u svom radu ustavne obaveze, obaveze međunarodnih konvencija prihvaćenih Ustavom Republike Kosovo, svojim radnjama ili radnjama njihovih zavisnih organa, na proizvoljan i neobjašnjiv način su oduzeli vozilo u vlasništvu zakonitog vlasnika Behxheta Isufija, koji je za svoje nezakonite radnje, u krivičnom postupku, dobio zasluženu kaznu, ali mu imovina nije zaplenjena ili oduzeta, te da su njegovu imovinu prisvojila nepoznata lica, ali pod nadzorom navedenih organa, koji bi trebalo da odgovaraju za štetu pričinjenu tužiocu. Sudovi su pozvani da štite takozvanu društvenu imovinu, za šta se poštuju slučajevi, ali sudovi ne bi trebalo da daju pokriće za nezakonite radnje podređenih organa tuženih. U svim slučajevima kada su vukovi oštetili stada ovaca i goveda, vlasnici su tražili tragove, a u ovom slučaju vozilo je zajedno sa novčanim sredstvima izgubljeno “bez traga i glasa” kako se to u narodu kaže*“.
28. Podnosilac zahteva smatra značajnim opšte ustavne odredbe po kojima nikome ne može biti samovoljno oduzeta lična svojina, što po njemu znači da nikome ne može biti oduzeta svojina samovoljno i bez odgovarajućeg pravnog osnova, već samo na način koji je predviđen postojećim zakonskim normama. Podnosilac zahteva se poziva na slučajeve ESLJP-a, odnosno na slučaj Lonroth protiv Švedske i Capital Bank AD protiv Bugarske, gde naglašava da su u ovim slučajevima definisani specifični principi za nesmetano ostvarivanje prava svojine.

29. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda: (i) da proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) da utvrdi da je došlo do povrede člana 31, 46 Ustava u vezi sa članom 1 protokola br.1 i članom 6 EKLJP-a, ako i člana 17 UDLJP-a; (iii) da proglasi nevažećim odluke redovnih sudova, kao i da se predmet vrati na ponovno suđenje i ponovno odlučivanje.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

„1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.“

[...]

Član 46 [Zaštita imovine]

1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprijuje.

4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.

5. Intelakualno pravo je zaštićeno zakonom.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

ČLAN 6 Pravo na pravično suđenje

- 1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti sa čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.*

[...]

ČLAN 1 Zaštita imovine

Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u

skladu s opštim interesom, ili da bi osigurala plaćanje poreza ili drugih doprinosa ili kazni.

Univerzalna Deklaracija o Ljudskim Pravima

Član 17

Pravo na posedovanje imovine

- 1. Svako ima pravo da poseduje imovinu, sam i u zajednici s drugima.*
- 2. Niko ne sme biti samovoljno lišen svoje imovine.*

ZAKON BR. 03/L-006 O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 211

211.1 Protiv presude drugostepenog suda, stranke mogu da podnesu reviziju u roku od trideset (30) dana od dana kada im je uručena presuda.

*211.2 Revizija se ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari, ili ispunjavanjem neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3,000 €
(...)*

Ocena prihvatljivosti zahteva

30. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom o Radu .
31. U tom pravcu, Sud se poziva na stavove 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

Član 113

[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

[...]

32. Sud u nastavku razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio i uslove o prihvatljivosti kao što su propisani u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48 i 49 Zakona, koji propisuju:

Član 47

[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...”.

33. U vezi sa ispunjenjem gore navedenih kriterijuma, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, u smislu člana 113.7 Ustava, koji osporava ustavnost Rešenja Vrhovnog suda Rev. br.598/2020, od 3. marta 2022. godine, iscrpeo je sva pravna sredstva koja su mu bila dostupna, u smislu člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona, jasno je objasnio za koja prava zagarantovana Ustavom on smatra da su mu povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48 Zakona.
34. Međutim, Sud razmatra da li su ispunjeni kriterijumi koji su propisani u članu 49 [Rokovi] Zakona i u pravilu 39 [Kriterijumi prihvatljivosti], odnosno stavu (1) (c) Poslovnika o Radu. Oni propisuju sledeće:

Član 49 Zakona
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

Pravilo 34 Poslovnika o Radu
[Kriterijumi prihvatljivosti]

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

c) Ako je zahtev podnet u roku od četiri (4) meseca od dana ka daje odluka po poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva; i [...].”

35. U vezi sa napred navedenim, Sud podseća da rok od 4 (četiri) meseca počinje da teče od “poslednje odluke” u postupku iscrpljivanja pravnih sredstava kojim je izmenjena presuda prvostepenog suda i kojim je odbijen tužbeni zahtev podnosioca zahteva (vidi *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda: [KI120/17](#), podnosilac *Hafiz Rizahu*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. decembra 2017. godine, stav 30; kao i predmet ESLJP-a, *Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 46477/99, odluka od 14. marta 2002. godine).
36. Sud, takođe, podseća da podnosilac zahteva mora da iscrpi sva pravna sredstva za koje se očekuje da su delotvorna i dovoljna. Samo delotvorna sredstva se mogu uzeti u obzir od strane Suda, pošto podnosilac ne može da produži striktne rokove koji su propisani

- Zakonom i Poslovnikom o Radu, pokušavajući da iscrpi pravna sredstva koja nisu dozvoljena ili žaleći se institucijama koje nemaju nadležnost da pruže zaštitu prava zbog kojih se žali podnosilac zahteva (vidi, *mutatis mutandis*, slučajeve Ustavnog suda: KI120/17, podnosilac *Hafiz Rizahu*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. decembra 2017. godine, stav 31; KI112/19, podnosilac *Ilir Kabashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. decembra 2019. godine, stav 38).
37. Sud primećuje da je postupak protiv podnosioca zahteva koji je vođen pred redovnim sudovima u vezi sa njegovim zahtevom za kompenzaciju materijalne štete, bio završen Presudom Apelacionog Suda [CA. br.3616/2016] od 21. jula 2020. godine, kojom je izmenjena presuda Osnovnog suda i kojom je odbijen tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan.
38. Dalje, Sud primećuje da je podnosilac zahteva podneo i zahtev za reviziju pred Vrhovnim Sudom, tvrdeći da je došlo do povrede odredbi parničnog postupka kao i povrede materijalnog prava.
39. Što se tiče Odluke Vrhovnog Suda koja se osporava od strane podnosioca zahteva, Sud primećuje da se u Rešenju [Rev. br.598/2020] od 3. marta 2022. godine, Vrhovni Sud nije bavio glavnih žalbenim navodima podnosioca zahteva, već se isključivo bavio pitanjem proceduralne prirode u vezi sa vrstom pravnog sredstva koje je uloženo od strane podnosioca zahteva pred Vrhovnim Sudom.
40. S tim u vezi, Sud primećuje da je Vrhovni sud utvrdio da u skladu sa relevantnim zakonskim odredbama Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP), u članu 211.2 je propisano kad je dozvoljena revizija u imovinsko-pravnim sporovima, u kojima se tužbeni zahtev tiče novčanih potraživanja.
41. U prvoj kategoriji govori se o rokovima u vezi sa time za koliko dana stranke mogu da podnesu reviziju, kako je to i propisano u članu 211, stav 1 ZPP-a, koji, *inter alia*, navodi:
- “211.1 Protiv presude drugostepenog suda, stranke mogu da podnesu reviziju u roku od trideset (30) dana od dana kada im je uručena presuda”.*
42. U drugoj kategoriji se precizira kada revizija nije dozvoljena u imovinsko pravnim sporovima, , kako je to i propisano u članu 211.2 ZPP-a, koji, *inter alia*, navodi:
- “211.2 Revizija se ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve , predaju stvari, ili ispunjavanjem neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3,000 €”.*
(...)
43. U vezi sa tim, Sud se poziva na Rešenje Vrhovnog Suda [Rev. br.598/2020], kojim je odbijena kao nedozvoljena revizija podnosioca zahteva sa obrazloženjem da: *“Iz spisa predmeta proizilazi da vrednost predmeta spora ne prelazi 3.000 evra. U ovakvom stanju stvari, Vrhovni sud Kosova je nakon ispitivanja dozvoljenosti podnošenja ove revizije našao da ona nije dozvoljena. U sporovima o novčanim potraživanjima iz radnog odnosa revizija je dozvoljena pod istim uslovima kao i u imovinsko - pravnim sporovima koji se odnose na novčana potraživanja. Prema odredbi člana 211.2 ZPP, revizija nije dozvoljena u imovinsko-pravnim sporovima, u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari ili izvršenje bilo koje radnje, ako vrednost predmeta spora ne prelazi iznos od 3.000€”.*

44. Na osnovu ovoga, Sud primećuje da je podnosilac zahteva u preciziranju svog tužbenog zahteva za vrednost spora uneo cifru od 3000 (tri hiljade) evra, a ta vrednost je trebala da bude iznad 3000 (tri hiljade) evra, da bi revizija bila dozvoljena, kao što je to i propisano u zakonskim odredbama ZPP-a (član 211, stav 2).
45. Pored toga, Sud podseća da u slučaju podnosioca zahteva, nakon prijema Presude Apelacionog suda [CA.nr.3616/2016] od 21. jula 2020. godine, ništa nije sprečavalo istog da se on obrati Ustavnom Sudu. Međutim, on je koristio pravna sredstva kao što je revizija protiv Presude Apelacionog Suda, koja nisu bila propisana zakonom.
46. Shodno tome, "poslednju odluku", u smislu člana 49. Zakona, predstavlja Presuda Apelacionog suda [CA. br.3616/2016], od 21. jula 2020. godine, kojom je izmenjena presuda Osnovnog suda i kojom je odbijen tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan, i koja je konačna i bez mogućnosti žalbe (vidi slučaj Ustavnog suda br. KI112/19, podnosilac *Ilir Kabashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. decembra 2019. godine, stav 43; KI23/19, podnosilac *Agim Hoxha*, rešenje o neprihvatljivosti od 29. oktobra 2021. godine, stav 93).
47. Samim tim, Sud podseća da je Presuda Apelacionog Suda [CA. br.3616/2016], doneta dana 21. jula 2020. godine. Na osnovu spisa predmeta, odnosno na prvoj stranici presude je zabeležen i dan prijema presude, gde se vidi da je podnosilac zahteva, Presudu Apelacionog suda, primio dana 12. avgusta 2020. godine, i ovim Sud primećuje da je vreme koje je prošlo između prijema presude i datuma podnošenja njegovog zahteva u poštu, dana 26. jula 2022. godine, prošlo vremenski period od 4 (četiri) meseca.
48. Samim tim, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca zahteva koji se odnosi na Presudu Apelacionog suda [CA. br.3616/2016] od 21. jula 2020. godine, bio podnet nakon zakonskog roka od 4 (četiri) meseca.
49. Sud podseća da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, u skladu sa članom 49. Zakona i po pravilu 39. (1) (c) Poslovnika o Radu, da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji se odnose na ustavna pitanja razmatraju u razumnom vremenskom roku i da se spreči da se stranke i druga uključena lica u sudskim postupcima drže u stanju neizvesnosti duži vremenski period (vidi presudu ESLJP-a *Mocanu i drugi protiv Rumunije*, predstavke br. (10865/09, 45886/07 i 32431/08) od 17. septembra 2014. godine, stav 258; vidi, takođe, presudu ESLJP-a *Lopes de Sousa Fernandes protiv Portugala*, br. 56080/13, od 19. decembra 2017. godine, stav 129; i, slučaj Ustavnog suda br. KI112/19, podnosilac *Ilir Kabashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. decembra 2019. godine, stav 46).
50. Ovaj rok takođe omogućava eventualnom podnosiocu zahteva da razmotri da li želi da podnese zahtev i, ako želi, da odluči o konkretnim žalbama i argumentima koje treba da iznese i ujedno olakšava utvrđivanje činjenica u ovom slučaju jer protokom vremena, svako drugo ispitivanje otvorenih pitanja postaje problematično (vidi presudu ESLJP-a *Sabri Güneş protiv Turske*, predstavka br. 27396/06, od 29. juna 2012. godine, stav 39; vidi, takođe, i slučaj Suda KI12/20, podnositeljka zahteva *Hamijete Dinarama-Daija*, rešenje o neprihvatljivosti od 6. novembra 2020. godine, stav 42).
51. Ovo pravilo naglašava vremensko ograničavanje roka za kontrolu koju vrši Sud i upozorava pojedince i državne organe na rok posle kojeg takva kontrola nije više moguća (vidi odluku ESLJP-a *Walker protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 34979/97, od 25. januara 2000. godine; vidi, takođe, presudu ESLJP-a , *Sabri Güneş protiv Turske* , citiranu u tekstu iznad, stav 40; vidi, takođe, i slučaj Suda KI53/18, podnosilac zahteva *Hajri Ramadani*, rešenje o neprihvatljivosti od 6. decembra 2018. godine, stav 45).

52. Stoga, na osnovu prethodnih obrazloženja, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca zahteva podnet van zakonskog roka utvrđenog članom 49. Zakona i pravilom 34. (1) (c) Poslovnika o Radu, i da je isti, kao takav, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i u skladu sa pravilom 34 (1) (c) Poslovnika o Radu, dana 17. januara 2024. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Safet Hoxha

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani